

Födelsedagskalaset

Att involvera patient- och närståendeperspektivet i utveckling kan vara främmande för de som aldrig har gjort det förut. Övningen med verktyget visar att det är lättare att utveckla vården för patienter när patienterna själva är med.

TID
Cirka 30 min

ANTAL MEDARBETARE
>12

SVÅRIGHETSGRAD
Enkel

MATERIAL

- Papper
- Penna

När ska verktyget användas?

Det används för att förbereda ett team som ska inkludera patient- eller närståendeperspektivet för första gången. Övningen är ett verktyg för kulturförändring som är tänkt att ge deltagarna förståelse för värdet av att ha med patienten i förbättring och utveckling. Övningen fungerar bäst när man är minst 12 stycken och fungerar även för mycket stora grupper, till exempel på ett personalmöte eller konferens.

Hur gör man?

- Inför övningen behövs 1-2 personer som leder den. Ledarens uppgift är att hålla tidsschemat, leda gruppen steg för steg genom hela processen, lyssna, anteckna det som diskuteras och att sammanfatta slutsatserna.
- Välj en person som skall vara "födelsedagsbarnet". Välj någon i gruppen, helst någon som gruppen inte känner så väl, och som inte är rädd att bjuda på sig själv.
- Dela upp gruppen i par eller i mindre grupper om 3-4 personer.
- Övningen går ut på att varje grupp har 2 000 kronor och 7 minuter på sig att planera ett kalas till födelsedagsbarnet.
- Födelsedagsbarnet gör samma övning för sig själv under den tiden som grupperna gör den, och får inte svara på några frågor från gruppen. Det kan vara lättare att födelsedagsbarnet sitter i ett eget rum.
- Välj ut någon som är tidshållare. Under tiden som grupperna arbetar, gå runt och lyssna av vad som diskuteras i de olika grupperna.
- Efter 7 minuter presenterar födelsedagsbarnet sin födelsedag. Därefter presenterar alla eller några grupper sina förslag. Vanligtvis blir det en stor variation. Uppmuntra det utan att kommentera deras förslag.
- Diskutera sedan era slutsatser i hela gruppen.

Tips

Här är ett förslag till manus, men självklart kan man använda sina egna ord.

Nu ska vi leka lite tillsammans. Vi ska göra en övning där vi testar hur man skapar en upplevelse eller tjänst. Och för att göra det så ska vi fixa ett födelsedagskalas. Så här går det till: Vi ska låtsas att XX fyller år. Varje bord ska ordna en fest till hen. Ni får 2 000 kronor och 7 minuter för att med egen kreativitet ta fram ett förslag på ett firande som ni tror passar XX. Ni ska vara så specifika som möjligt. Tänk på frågor som: Vad gör ni för nåt? Vem är med? Vad äter ni? Gör så gott ni kan. Utse någon som antecknar ert förslag.

Ok, nu är tiden ute. XX har också fått 2 000 kr och 7 minuter för att fira sig själv. Nu ska hen presentera sin idé.

Nu vill vi höra vad ni kom fram till i era grupper. Vem vill börja?

När alla grupper har presenterat kan man sedan fråga hela gruppen:

Hur tyckte ni att ni gjorde?

Hur kändes det? Kändes det behagligt? Mindre behagligt?

Kände ni att ni planerade något som ni själva eller XX gillade...
eller behövde ni bara gissa?

Vad hade ni behövt för att komma närmare XXs förväntningar?

Coacha fram paralleller mellan övningen och förbättringsarbete.

- Vi är olika och har olika värderingar. Det som är självklart för dig är inte det för mig.
- Att vilja göra väl räcker ibland inte för att möta olika människors behov utan man måste fråga.
- Att försöka förbättra för patienter i stället för med är lite som att planera en överraskningsfest för någon man inte känner.

Erfarenheter från övningar

Övningen har genomförts med många grupper, bland annat vårdgivare, forskare, studenter och patienter. Födelsedagsbarnen har önskat sig allt från GoCart-tävlingar till skattjakt och de har blivit erbjudna allt från knytkalás i skärgården till spa-weekend och campinghelger, och en gång, ingen fest alls – bara en söt hundvalp i present.

Vid varje tillfälle har en festfixare medverkat som har känt att det är kul och festfixare som tycker att det känns obehagligt.

”Vi ville ju så väl”, sades en gång av ett gäng som planerade en fest som inte alls liknade det som födelsedagsbarnet ville ha.

”Vi visste inte” är en genomgående förklaring.

Övningen speglar hur svårt det är att skapa en optimal vårdupplevelse när man saknar information om patienters värderingar, förutsättningar och förväntningar.

2 000 kronor är inte mycket pengar och 7 minuter är alldeles för lite. Men så är det även i vården. Vi har ont om pengar och ont om tid. Men kan det vara så att vi även har ont om information? Behöver vården vara en överraskningsfest – eller kan vi bjuda in födelsedagsbarn, det vill säga patienter, till festfixarkommittén?